

Aktywizacja zawodowa młodzieży przez Ochotnicze Hufce Pracy

Lata 2014 –2016

Najwyższa Izba Kontroli

Warszawa, kwiecień 2018 r.

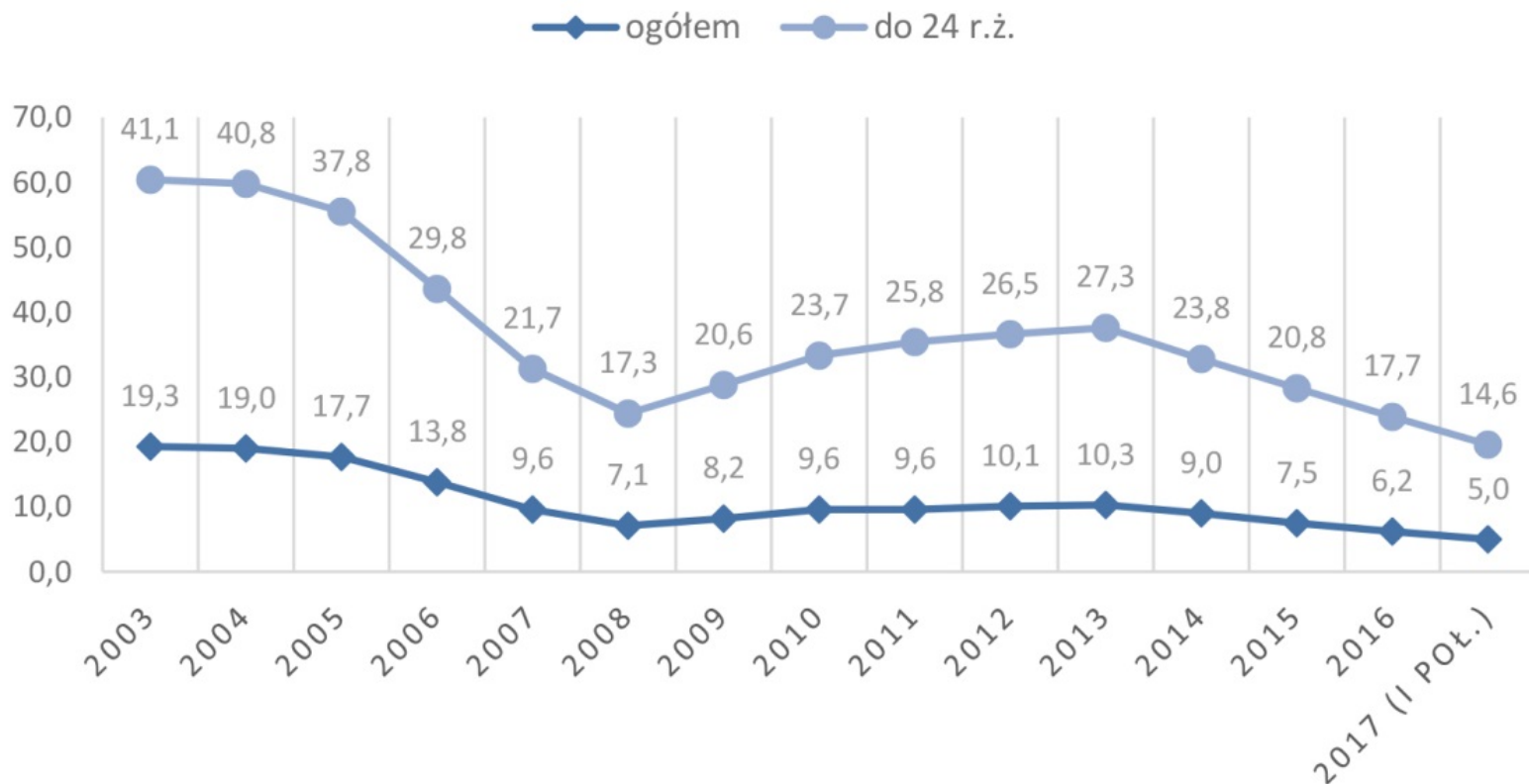
01 Dlaczego podjęliśmy kontrolę?

NIK podejmując kontrolą, brała pod uwagę m.in.:

- Niedostosowanie oferty Ochotniczych Hufców Pracy (OHP) do oczekiwań rynku pracy
  - Kształcenie w zawodach nadwyżkowych
  - Niedostateczne rozpoznanie rynku pracy
- Nieefektywne wykorzystanie środków Funduszu Pracy na refundację wynagrodzeń młodocianych pracowników
  - Niewłaściwy dobór pracodawców
  - Niewywiązywanie się pracodawców z deklaracji zatrudnienia
- Niewystarczający nadzór Komendanta Głównego i komendantów wojewódzkich nad jednostkami podległymi
  - Niedostosowanie struktury organizacyjnej do potrzeb
  - Nieefektywność działań kontrolnych

02 Dlaczego podjęliśmy kontrolę?

Porównanie stopy bezrobocia wśród młodzieży do stopy bezrobocia ogółem w latach 2003–2017 (w %)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych GUS.

03 Co kontrolowaliśmy?

Czy działania OHP w zakresie przygotowania i aktywizacji zawodowej młodzieży były skuteczne?

W szczególności:

Czy oferta OHP była dostosowana do oczekiwań rynku pracy?

Czy uczestnicy OHP posiadali odpowiednie przygotowanie zawodowe?

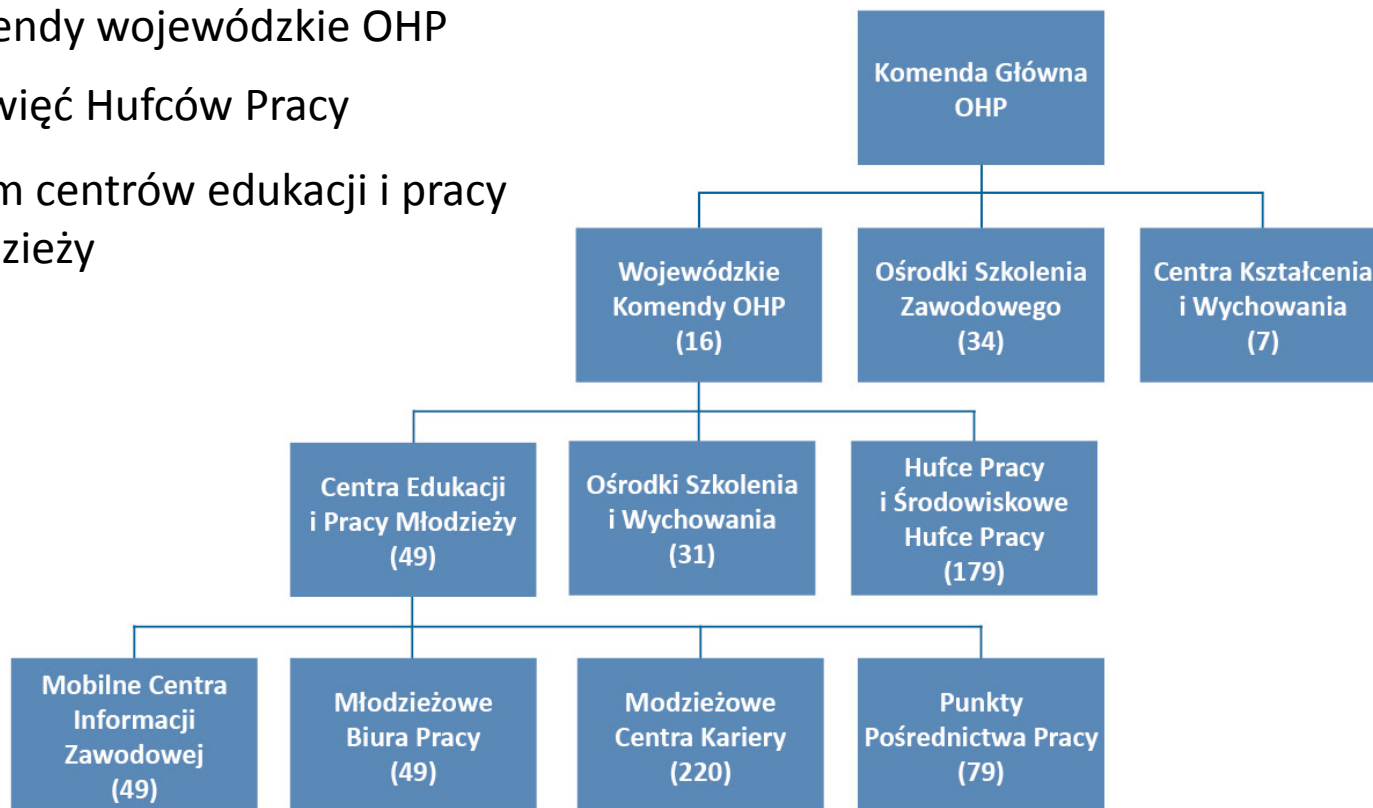
Czy prawidłowo sprawowano nadzór?

04 Kogo kontrolowaliśmy?

Kontrolą objęto:

- Komendę Główną OHP
- Komendy wojewódzkie OHP
- Dziewięć Hufców Pracy
- Osiem centrów edukacji i pracy młodzieży

Struktura organizacyjna Ochotniczych Hufców Pracy

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych KG OHP.

05 Stwierdzony stan

- OHP są instytucją rynku pracy wyspecjalizowaną w świadczeniu pomocy młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym

Młodzieżowe Centrum Kariery w Bartoszczach

Źródło: Komenda Główna OHP.

www.nik.gov.pl

Stwierdzony stan

– koszty działalności OHP w latach 2014–2016 (w tys. zł)

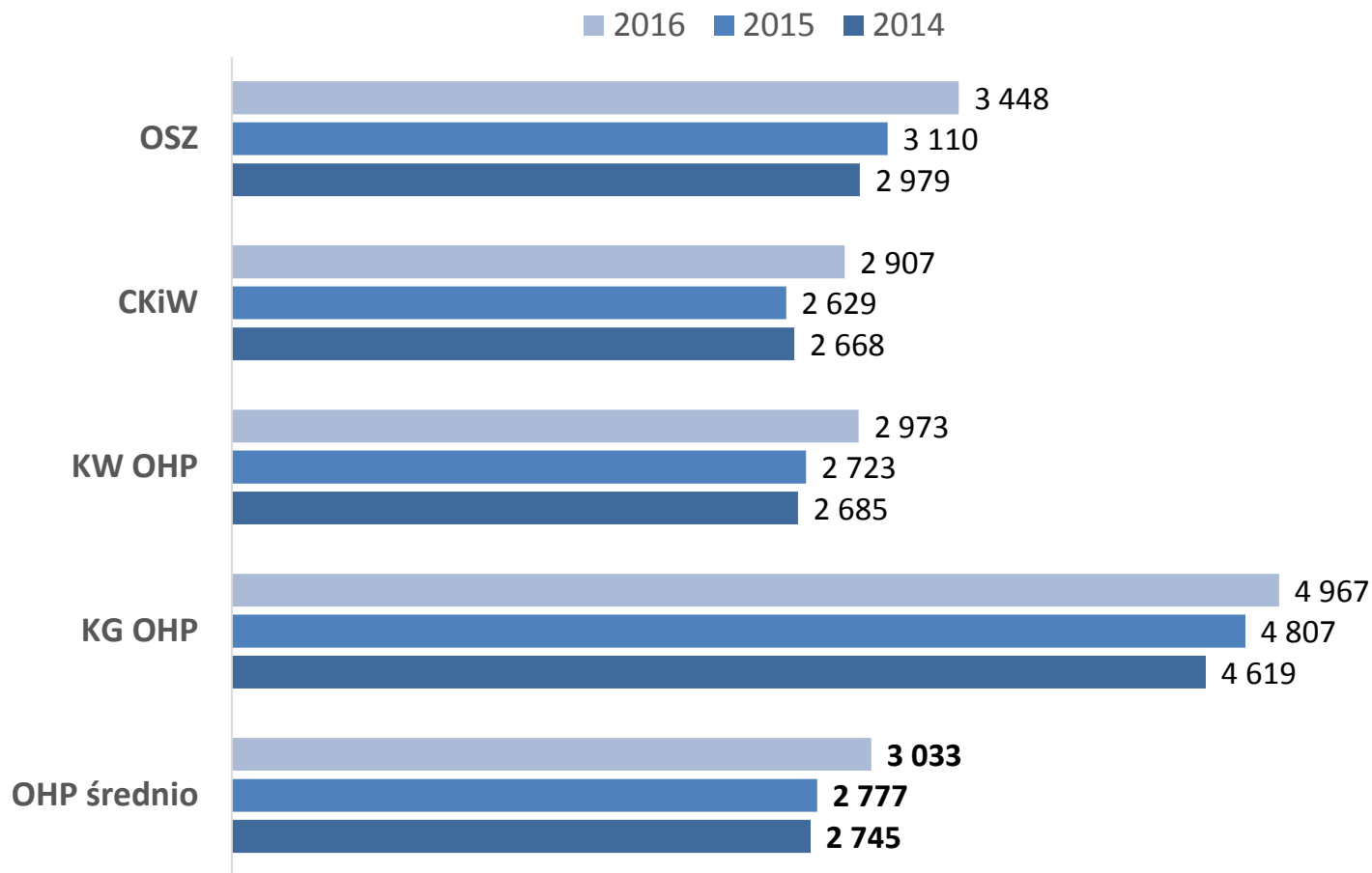
	2014	2015	2016
Łączna kwota refundacji wynagrodzeń z FP	213 500	230 600	248 000
Wydatki OHP (bez Funduszu Pracy)	213 349	224 291	235 054
Średnioroczny koszt na jednego uczestnika – stacjonarni	10 875	11 768	13 175
Średnioroczny koszt na jednego uczestnika – dochodzący	2 359	2 349	2 377

- Średnia roczna liczba uczestników OHP w latach 2014–2016 – **ok. 36 tys. osób**

Stwierdzony stan

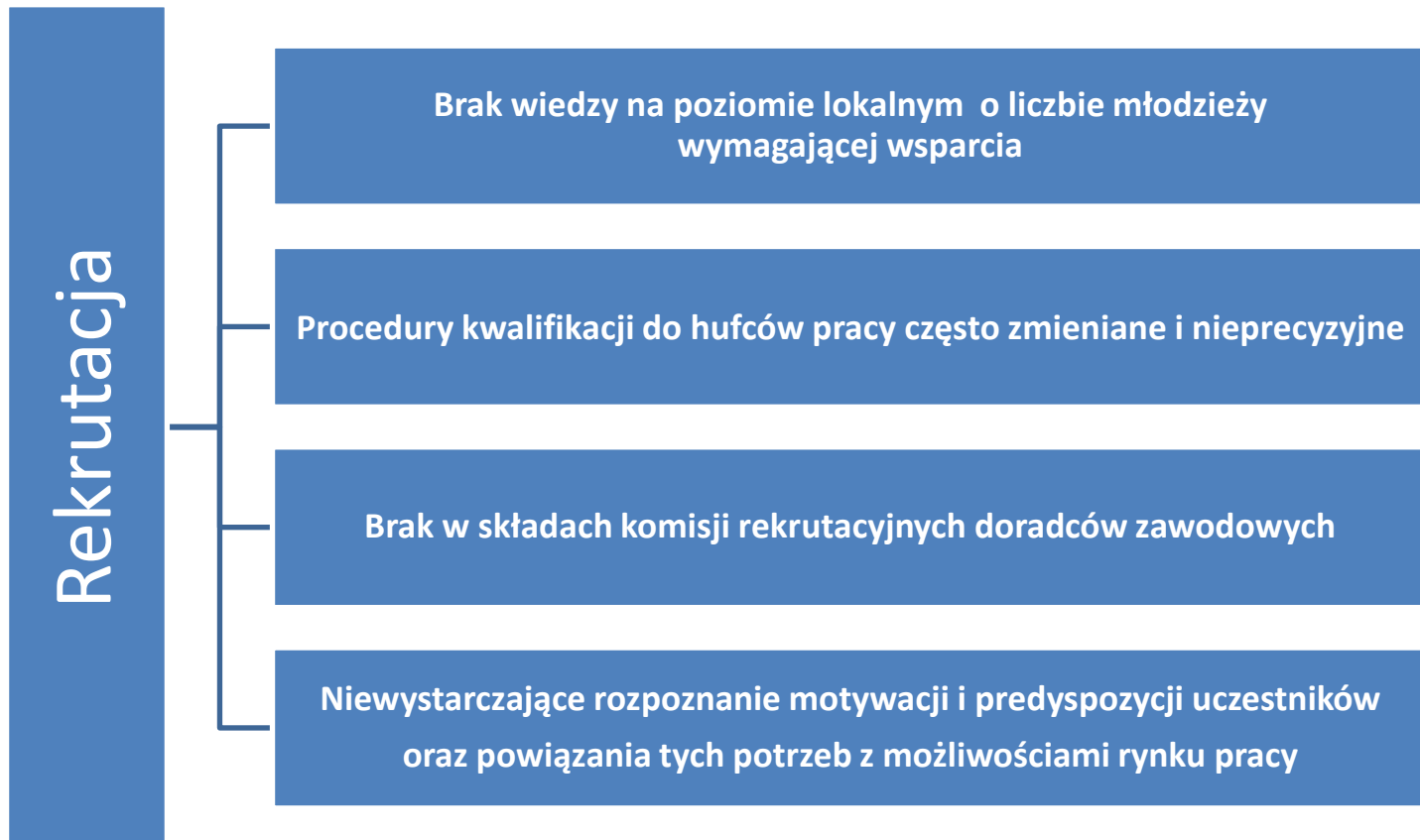
– średnie wynagrodzenia w latach 2014–2016 (w zł)

- Problemy z kadrą – trudna praca, niskie wynagrodzenia

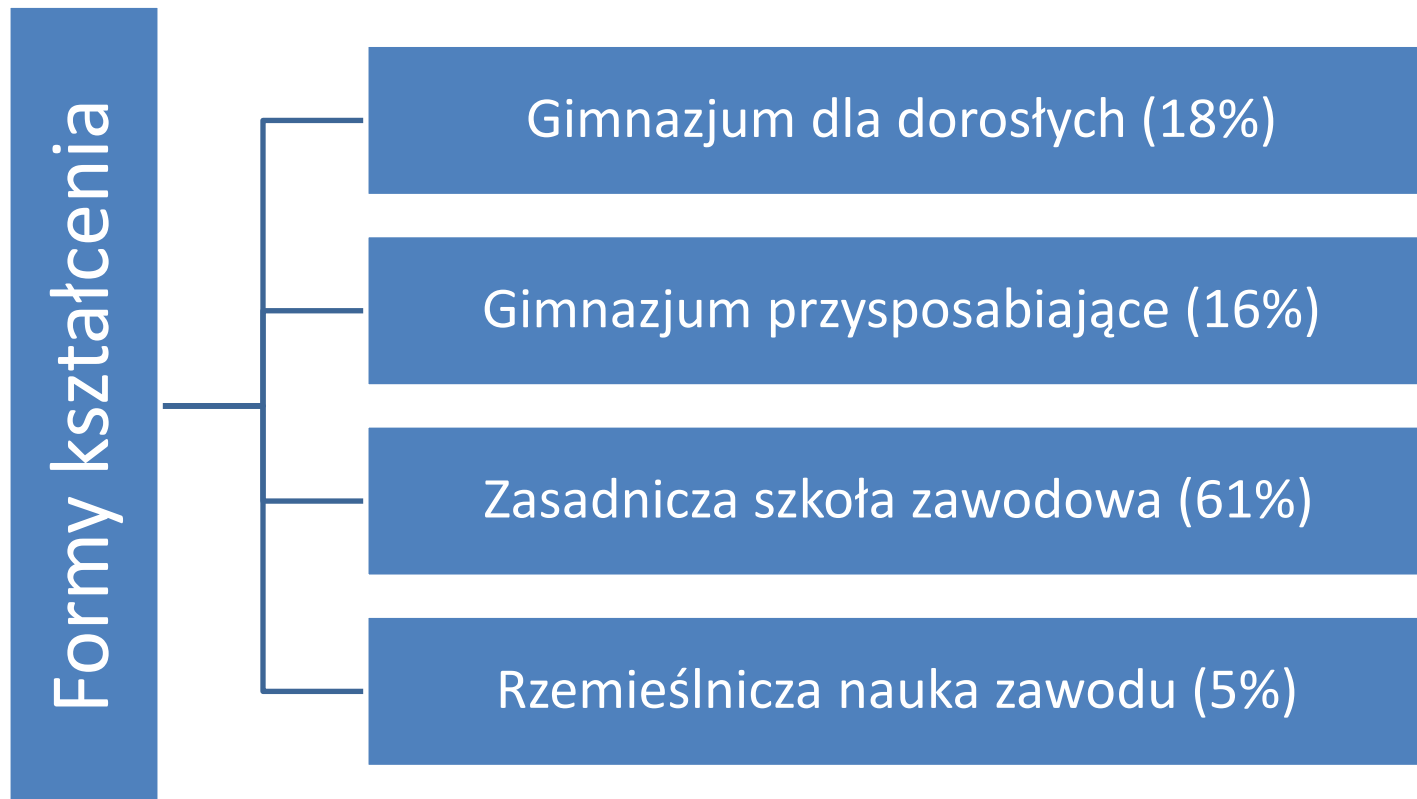
Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych KG OGP.

Stwierdzony stan

– formy kształcenia uczestników OHP w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych KG OHP.

Stwierdzony stan

– organizacja wolnego czasu wychowanków OHP

Turniej szachowy w Krośnie

Mistrzostwa wędkarskie w Zwoleniu

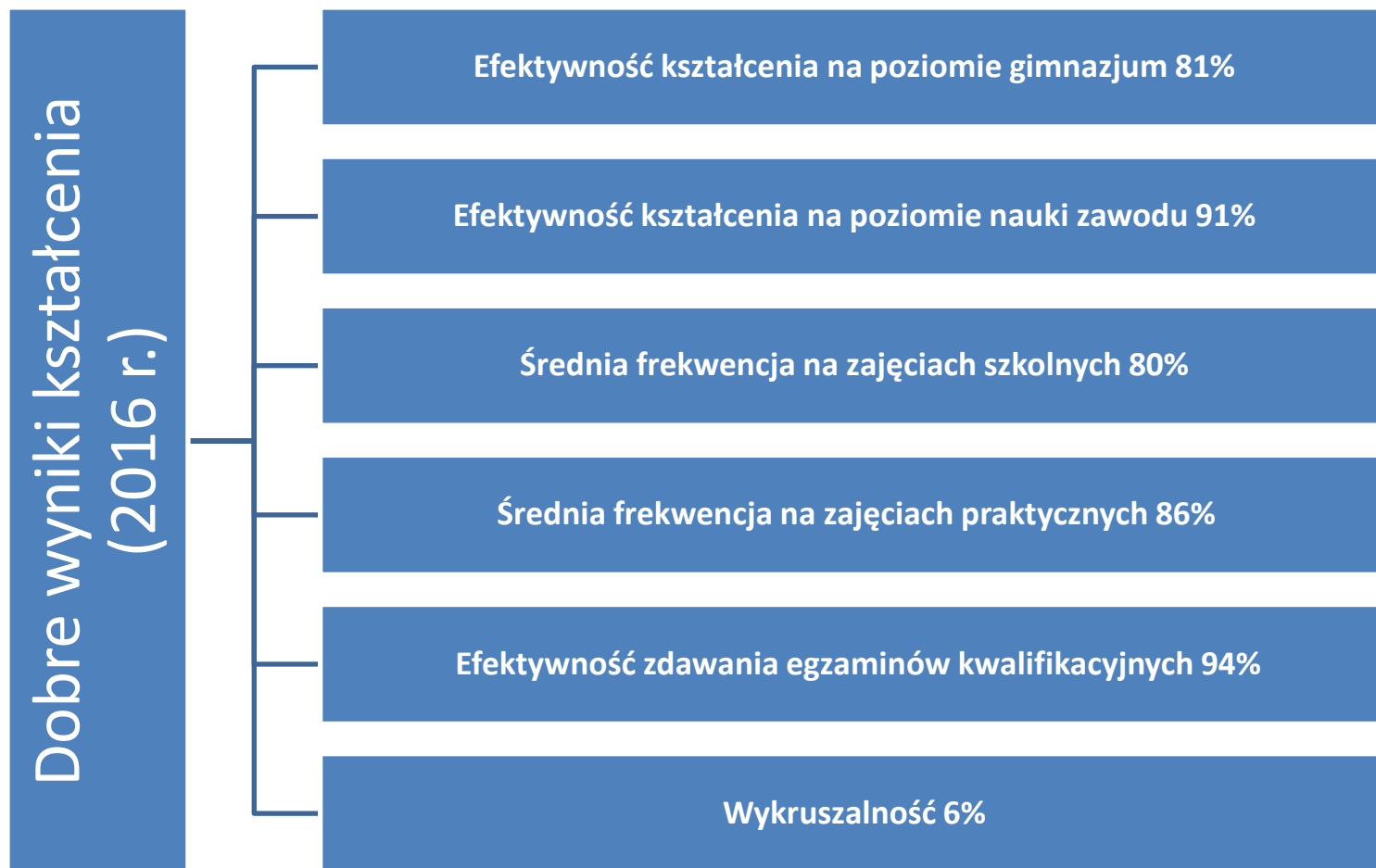

Spływ kajakowy w Lublinie

Źródło: Materiały udostępnione przez KG OHP.

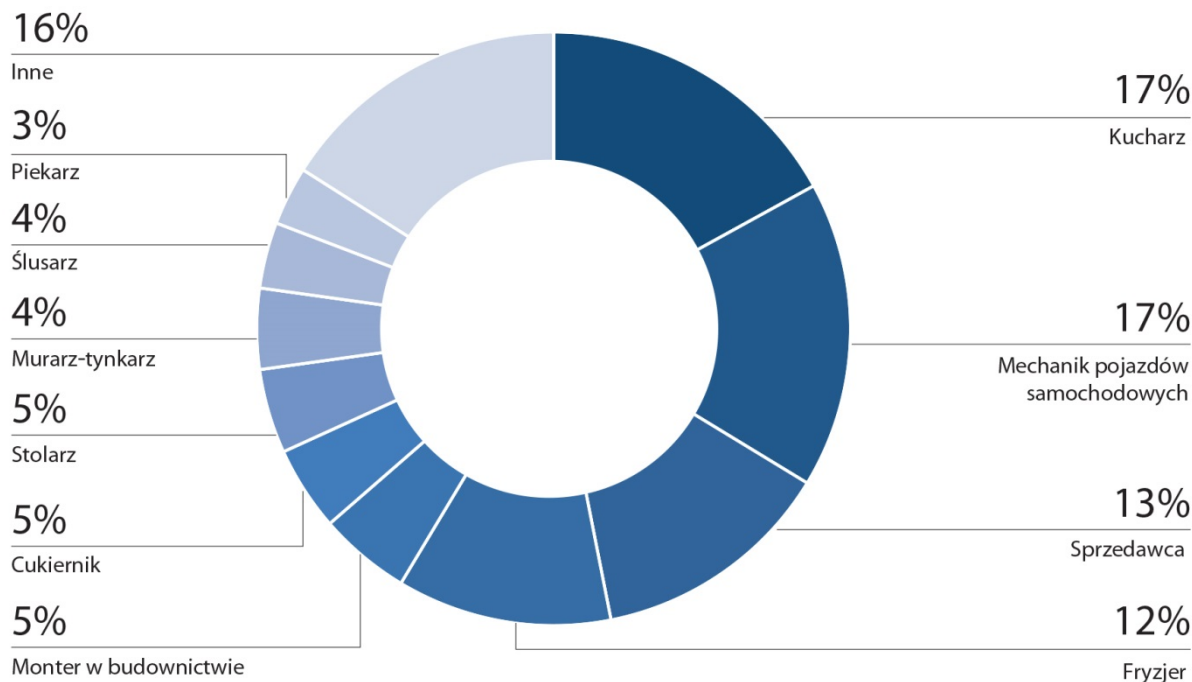
Stwierdzony stan – wyniki kształcenia

Stwierdzony stan

– zawody, w których byli kształceni uczestnicy OHP

(Badanie wg metodologii NIK w 6 wybranych województwach – 22 tys. uczestników.)

- **92,7 %** zawody* nadwyżkowe
- **1,4%** zawody* zrównoważone
- **5,8%** zawody* deficytowe

* Badanie przeprowadzono w oparciu o metodologię stosowaną w 2014 r. wg definicji ustawowych zawodów nadwyżkowych i deficytowych i ekstrapolowano ją na rok 2015 i 2016.

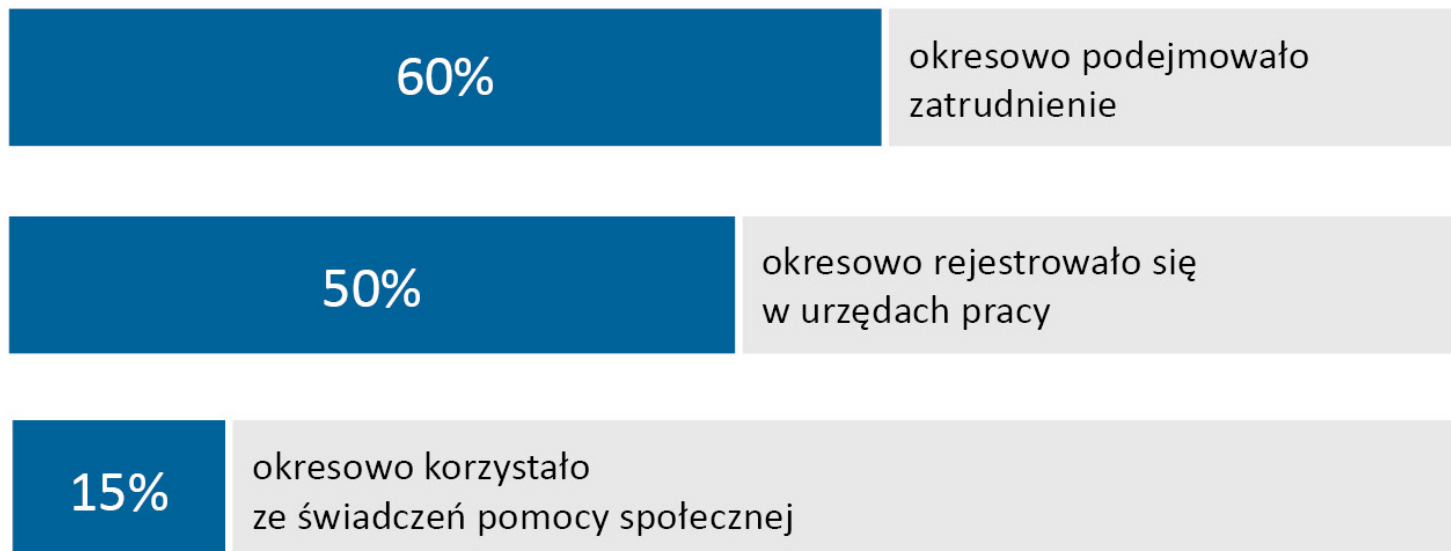
Od roku 2015 stosuje się metodologię opartą o „barometr zawodów”. Badania bezpośrednie w Komendach Wojewódzkich OHP w oparciu o tę metodologię wykazało kształcenie w zawodach nadwyżkowych na poziomie 60% - 70%.

Stwierdzony stan

– badanie losów absolwentów na próbie 272 osób

- Absolwenci hufców nie uzyskiwali stabilnego zatrudnienia (w latach 2014–2015)

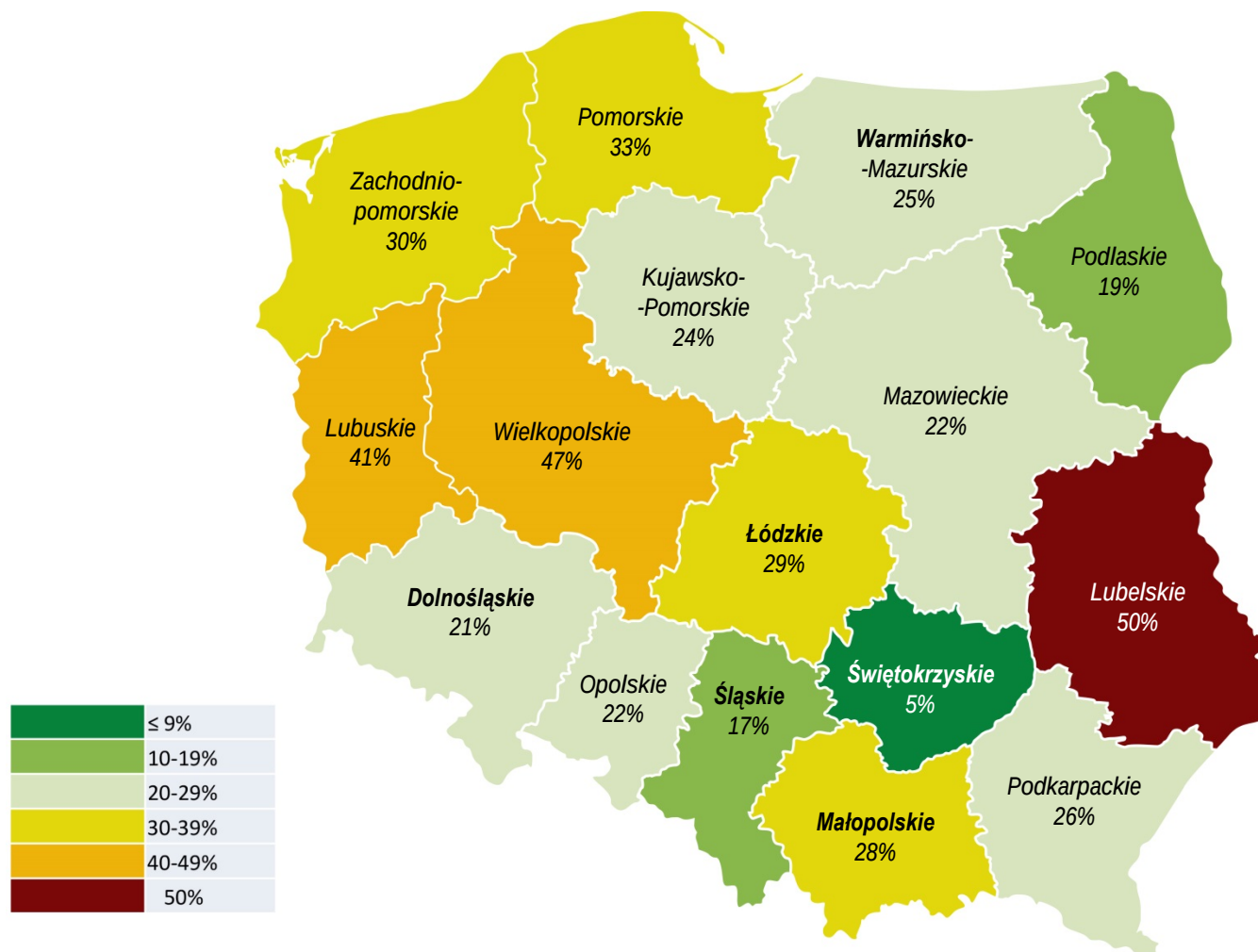
Badanie losów absolwentów na próbie 272 osób

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych Komendy Głównej OHP.

Stwierdzony stan

– odsetek absolwentów OHP, z którymi nawiązano kontakt, a którzy ani nie uczą się, ani nie pracują

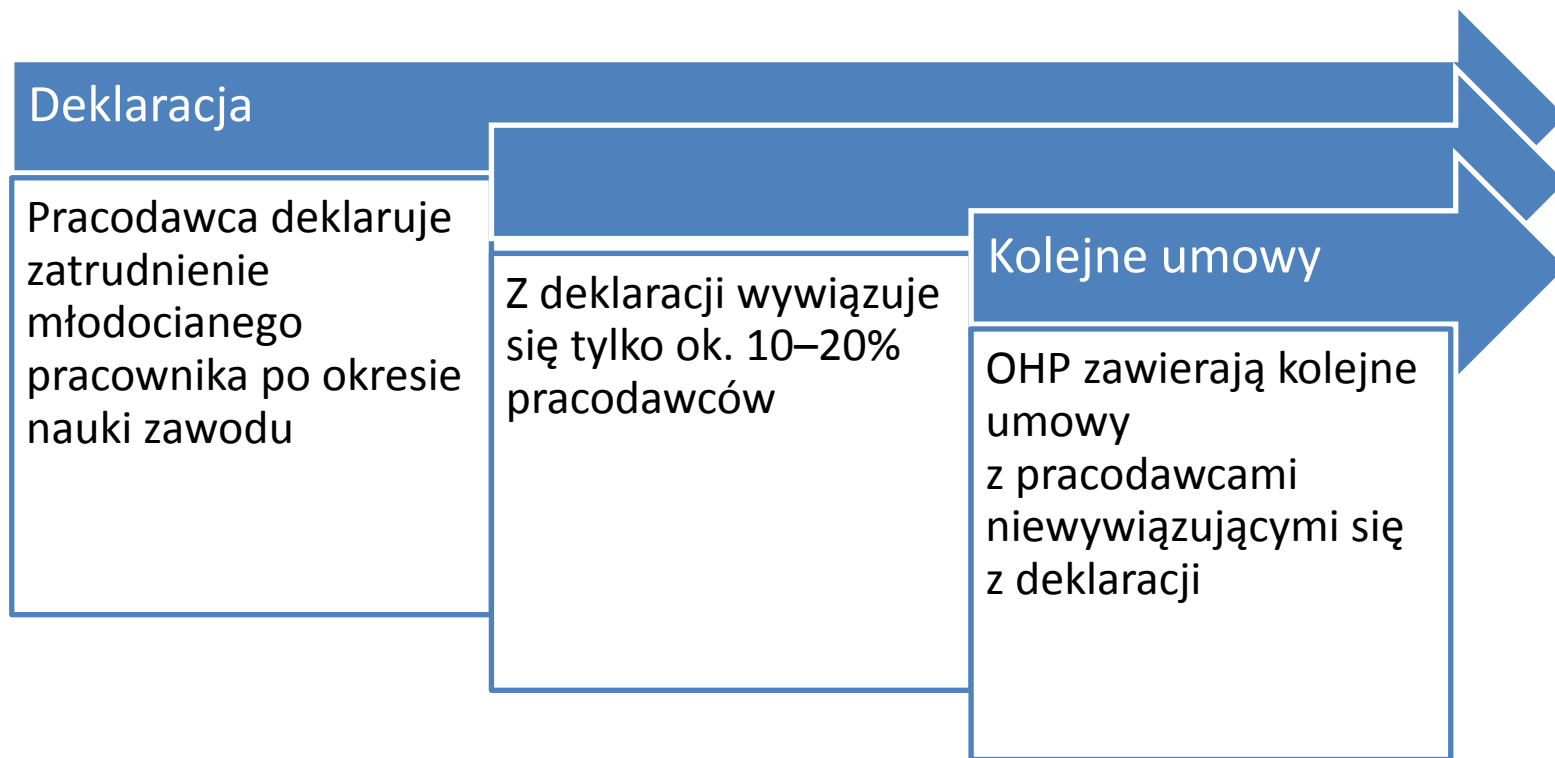

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych KG OHP.

Stwierdzony stan

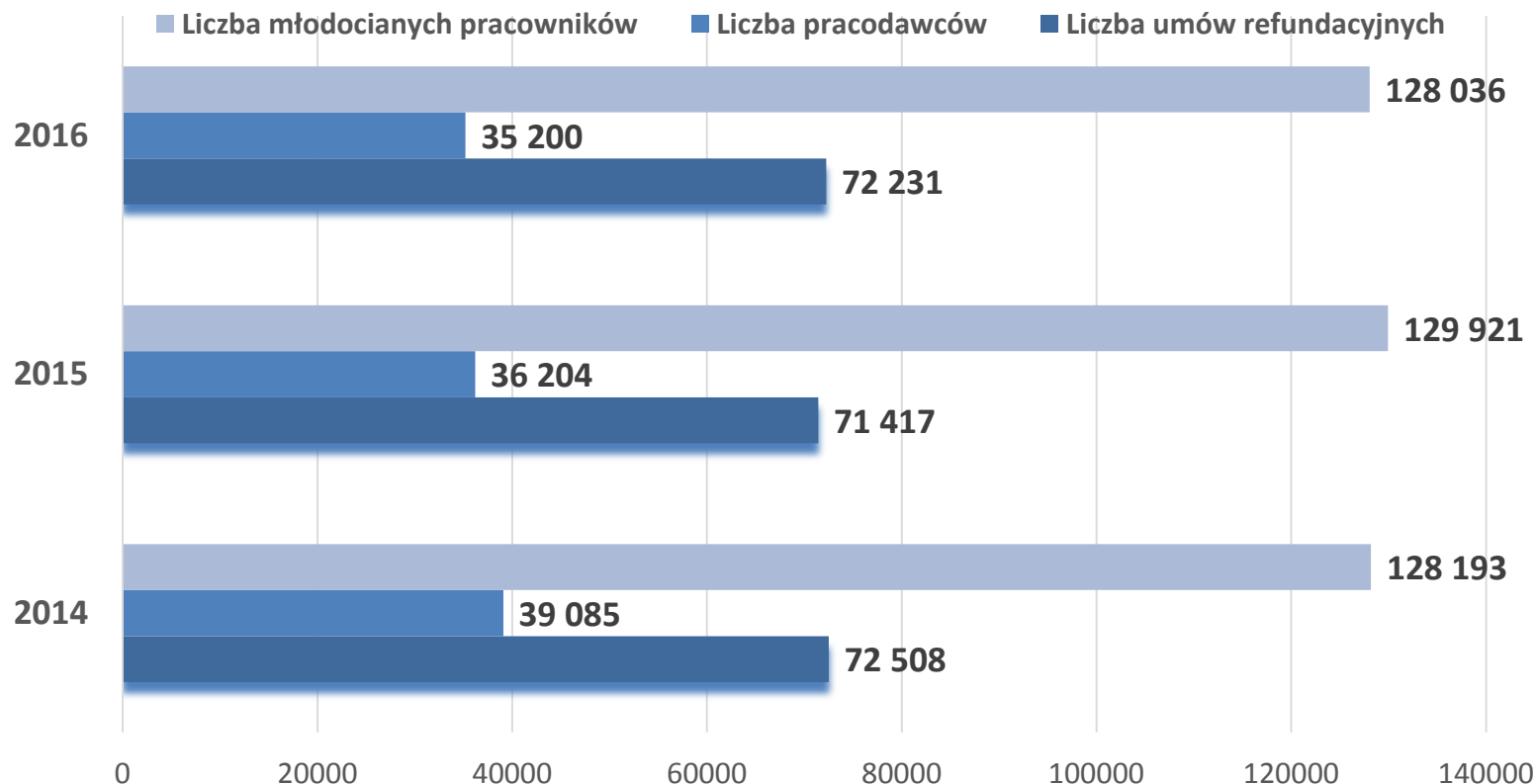
– zatrudnienie absolwentów OHP u pracodawcy po okresie nauki zawodu

- Absolwenci OHP w niewielkim stopniu uzyskiwali zatrudnienie u pracodawców, korzystających z ich pracy w trakcie nauki zawodu

Stwierdzony stan

– liczba pracodawców i młodocianych pracowników oraz liczba umów refundacyjnych w latach 2014–2016 (w tys.)

Źródło: Opracowanie własne NIK na podstawie danych KG OHP.

Stwierdzony stan – potencjał OHP

- Potencjał OHP był w niewystarczającym stopniu wykorzystywany dla wsparcia wychowanków

Brak
współpracy
hufców
z jednostkami
rynku pracy

CEiPM
nie diagnozowały
lokalnych rynków
pracy

Hufce pracy
nie współpracowały
z urzędami
pracy i MBP

Doradcy
zawodowi
nie uczestniczyli
w pracach komisji
rekrutacyjnych

Stwierdzony stan

– problemy stwierdzone w nadzorze sprawowanym przez Komendanta Głównego

Brak koordynacji
w wydawanych
zarządzeniach
w sprawie rekrutacji

Nieegzekwowanie
zaleceń
formułowanych
w wytycznych

Niezapewnienie
rzetelnej
weryfikacji
efektywności

19 Ocena ogólna

Działania OHP, które mają pomagać młodzieży przedwcześnie przerywającej naukę, przyczyniają się do ukończenia edukacji i nauczania zawodu przez większość osób zgłaszających się do OHP.

Mało skuteczne są natomiast działania hufców w zakresie aktywizacji zawodowej uczestników OHP, rozumianej jako uzyskanie stabilnego miejsca zatrudnienia. Wynika to przede wszystkim z:

- niedostosowania oferty kształcenia do oczekiwań rynku pracy,
- braku skutecznej możliwości egzekwowania od pracodawców wywiązywania się z deklaracji zatrudnienia młodocianych pracowników po zakończeniu przygotowania zawodowego,
- niewystarczającej współpracy pomiędzy jednostkami organizacyjnymi OHP na rzecz wspierania uczestników hufców,
- niewystarczającego rozpoznania motywacji i predyspozycji uczestników hufców w trakcie rekrutacji.

Do Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy

- Wprowadzenie w *Raportach z analizy losów absolwentów* wskaźników efektywności działań opiekuńczo-wychowawczych wobec absolwentów OHP umożliwiających otrzymanie jednoznacznych wyników badań.
- Uzupełnienie *Raportów z analizy losów absolwentów* na poziomie wojewódzkim i krajowym o informacje dotyczące zatrudnienia absolwentów w wyuczonym zawodzie, w celu pozyskania wiedzy w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej OHP do oczekiwań rynku pracy.
- Wypracowanie szczegółowych wytycznych w sprawie rekrutacji młodzieży do jednostek opiekuńczo-wychowawczych umożliwiających bieżące i sprawne reagowanie na zachodzące zmiany na rynku pracy, w szczególności w zakresie powiązania kierunków kształcenia zawodowego z oczekiwaniami rynku pracy.
- Wypracowanie zasad współpracy pomiędzy jednostkami organizacyjnymi OHP na rzecz zapewnienia absolwentom OHP kompleksowego wsparcia w przygotowaniu do aktywności zawodowej i wejścia na rynek pracy.

Do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

- Rozważenie możliwości wprowadzenia uregulowań dotyczących obowiązku diagnozowania przez jednostki OHP - przy rozpatrywaniu kolejnych wniosków o refundację wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom - przyczyn niewywiązywania się pracodawców ze składanych deklaracji zatrudnienia. Powinno to umożliwiać preferowanie przy refundacji wynagrodzeń tych pracodawców, którzy w znacznym stopniu wywiązują się ze składanych deklaracji.
- Jednoznaczne uregulowanie kwestii odnoszących się bezpośrednio do zakresu i sposobu prowadzenia nadzoru nad refundowaniem ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom, w tym: stosowanych procedur, uprawnień osób sprawujących nadzór, formułowania zaleceń i ich egzekwowania.

22 Działania po kontroli

W wystąpieniach do kierowników 23 jednostek sformułowano 64 wnioski pokontrolne, z których 21 zrealizowano, 32 były w trakcie realizacji, a 11 nie zrealizowano.

Wnioski dotyczyły głównie:

- Dostosowania oferty kształcenia do oczekiwań rynku pracy.
- Opracowywania diagnoz lokalnego rynku usług edukacyjnych i rynku pracy w celu określenia potrzeb młodzieży i zapewnienia odpowiedniego wsparcia jednostkom organizującym naukę.
- Ukierunkowania w większym stopniu działalności w zakresie indywidualnych porad i informacji zawodowych na rzecz młodzieży będącej uczestnikami OHP.
- Uwzględniania w opiniach do wniosków o refundację przyczyn wcześniejszego niewywiązywania się pracodawców ze składanych deklaracji o kontynuacji zatrudnienia młodocianych.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny